

Euskadi camina cap a la sobirania

Els canvis vertiginosos al País Basc han permès que, després d'anys de confrontació, els partits nacionalistes bascos comencen a sumar esforços per aconseguir acords en allò que els uneix. Uns acords que es reflectiran en el govern encapçalat per Juan José Ibarretxe.

KARLOS CORBELLA

Juan José Ibarretxe, serà el nou lehendakari. El seu govern tindrà probablement el recolzament d'EA i el suport puntual d'EH.

Juan José Ibarretxe encapçalarà un nou govern basc de comunió nacionalista, amb la col·laboració dels ja habituals socis d'Eusko Alkartasuna (EA) i l'ajuda externa d'Euskal Herritarrok (EH). Després de molts anys de confrontacions i disputes, per primera vegada en la història basca, les tres forces nacionalistes han deixat de costat les diferències i han decidit sumar en allò que els uneix, per a afrontar un moment qualificat per uns i altres d'històric. Sens cap dubte, aquest fet és símptoma d'una Euskadi de fi de mil·lenni que viu temps de grans turbulències polítiques, canvis d'importància històrica, amb una successió imparable d'esdeveniments polítics i socials, la nota més destacada dels

quals és la treva d'ETA, així com el debat de fons que s'ha obert sobre l'articulació del model d'estat i la modificació de la Constitució. La incertesa, la por i fins i tot el vertigen davant el canvi s'apoderen, tanmateix, de la classe social i política basca, que té serioses dificultats per a aclimatar-se a un nou escenari polític desconegut en la història basca recent.

En aquest sentit, la socialdemocràcia nacional basca (EA), el partit popular nacional basc (PNB) (com el definia recentment Garaiakoetxea) i l'esquerra nacional basca (EH-HB) conformen la nova majoria social i política basca, articulada al voltant del Pacte de Lizarra-Garazi, junt amb IU-EB, i amb un total de 41 dels 75 escons

del Parlament Basc, que ha començat a caminar conjuntament, en nom d'un objectiu comú: la sobirania nacional basca.

Ibarretxe haurà de bregar amb aquest nou context social i polític basc sorgit de la treva d'ETA a mitjan setembre i de la decidida aposta del Moviment d'Alliberament Nacional Basc (MANB) de passar a l'acció política i institucional. Al nou lehendakari, natural de Llodio (Alaba), també li tocarà bregar amb les tendències frontistes que promouen les formacions polítiques espanyolistes (PP-PSOE) –la polèmica dels escoltes n'és la mostra més recent–, d'oposició directa als principis polítics que regeixen el nou escenari, fet que pot obrir una esclatxa encara més gran en les relacions entre Euskadi i l'estat. Però sobretot, li tocarà dirigir un govern que no encaixa amb el seu tarannà. Ibarretxe ha estat pràcticament l'únic líder del centenari PNB que ha advocat per reeditar el govern tripartit amb els socialistes bascos i que ha propugnat un govern "estable, fort i durador". Ara com ara, no sabem si l'opció provocada pel fracàs de les negociacions amb els socialistes serà estable, forta i duradora. És una experiència nova i desconeguda que desperta adhesions i rebuigs de signe molt diferent. L'acord de Lizarra-Garazi, la definició del "marc basc de decisions" i el procés de pau seran les pedres angulars del nou govern d'Ibarretxe, i ja han provocat un trencament polític de gran abast entre les forces polítiques nacionalistes basques i les es-

panyoles; entre els defensors de "Lizarra" i els defensors d'"Ermua". Això, segons diferents analistes i líders socials i polítics, podria tenir unes conseqüències importants si no se sap reconduir cap a un nou marc de consens, sobretot en un moment en què el procés de pau d'Euskadi requerirà un acord ampli entre tots els representants de la societat basca per tancar definitivament el període de violència. I quan comencen a guanyar força els sectors que semblen voler dilatar el procés de pau.

En les forces polítiques espanyolistes s'observa el nou context des d'una perspectiva radicalment diferent. Fan una reflexió hermètica: tot el que s'esdevé a hores d'ara a Euskadi no és més que una concessió política flagrant a ETA i el nou govern d'Ibarretxe no representa la pluralitat basca. Segons aquestes premisses, el nacionalisme moderat està lligat de peus i mans pel "món d'ETA" i Arnaldo Otegi s'ha convertit en el nou "director d'orquestra" de la vida política basca. És a dir, segons el seu esquema "com menys terrorisme, més nacionalisme". El PP d'Euskadi espera les directrius que marquen des de la Moncloa, i el PSE-EE és ostantge del "caos" intern de l'executiva federal, de l'"Esperit de Mèrida" i del clan de Guadalajara. Així doncs, els socialistes bascos no han tingut marge de maniobra, després de l'abandonament del govern basc el juny passat i després d'una campanya electoral frontista i radical. Aquest nou escenari pot comportar

una dinàmica de "foc creuat": a Madrid alguns apel·laran a la manca de legitimitat democràtica, i uns altres ho entendran com una radicalització nacionalista que pot provocar un tancament de files del PP i PSOE en defensa de l'actual marc jurídic-polític.

Acord programàtic. Les comissions negociadores de les formacions de Xabier Arzallus i Carlos Garaikoetxea enllesteixen aquests dies la recerca d'un acord programàtic per als pròxims quatre anys, amb un govern minoritari (27 dels 75 escons) que necessitarà de manera urgent la contribució d'aquells que fins ahir renunciaven taxativament al reconeixement de les institucions de l'actual marc jurídic-polític, i, en definitiva, a l'Estatut de Gernika. Avui aquests mateix fins i tot han proposat un pacte de legislatura a aquells que encapçalaran el nou govern, sempre que l'esperit d'aquest nou executiu s'avinga als acords del 12 de setembre a Lizarra. Però també els han recordat que el suport no implica "un xec en blanc", amb la qual cosa el PNB haurà de seure a negociar la política econòmica, social, etc., amb els representants de l'esquerra nacional basca.

En l'horitzó dels pròxims quatre anys apareix, tanmateix, una data de gran importància que s'erigirà com a veritable punt d'inflexió de la governabilitat d'Euskadi: les eleccions municipals de juny de 1999. Els resultats d'aquests comicis condicionaran tot el panorama

Dalt, imatge de la manifestació del passat 28 de novembre a Bilbao demanant l'acostament dels presos. A l'esquerra, Carlos Garaikoetxea, en un moment de l'acte final de campanya d'EA en les passades eleccions basques. Els diferents sectors del nacionalisme estan d'acord a encetar un nou marc que combata les arrels del conflicte polític que viu Euskadi.

institucional local i provincial –ajuntaments i diputacions– en un context en què la carta de l'exclusió d'HB de les diferents institucions no estarà sobre la taula. Aquest fet podria tenir al seu torn conseqüències directes en la coso-

El lector model en la narrativa per infants i joves

Gemma Lluch

Aquest llibre analitza la narrativa dirigida a un públic no adult des de la perspectiva de la comunicació literària. Se centra en els diferents tipus d'autor, en la influència de les institucions i dels corrents d'opinió educatius, alhora que ofereix una interpretació de la ideologia d'aquests textos.

Universitat de València,
Universitat Autònoma de Barcelona,
Universitat Jaume I

Andrés Ferret: La Huella del Maestro

Andrés Ferret Sobral (Palma, 1940-1996) ha sigut el periodista d'opinió més important de les Balears durant la segona meitat del segle XX. Des de finals dels seixanta, en què s'incorporà a "Diario de Mallorca" com a editoria- lista i eix de la secció d'opinió, els seus escrits foren una imprescindible guia per a molts lectors. Aquest llibre reuneix una selecció dels seus articles.

Universitat de les Illes Balears

Albellons de la memòria

Gabriel Florit i Ferrer

Albellons de la memòria és una incursió en els records d'infància i d'adolescència de l'autor, emmarcats en l'ambient de la vila de Sineu, en el cor de Mallorca. Amb un llenguatge molt expressiu i una agilitat narrativa envejable l'autor ens mostra les vivències que el varan anar marcant.

Editorial Moll
"Tomir", 36

KARLOS CORBELLA

El diputat d'Euskal Herritarrok Arnaldo Otegi serà un dels polítics clau de la propera legislatura al País Basc. La creació de l'Assemblea de Municipis Bascos és un objectiu bàsic d'EH per als pròxims quatre anys.

lidació del govern ara creat. Fins i tot seria possible una participació directa d'EH-HB en el govern basc. Aquest debat és molt present darrerament en importants sectors del Moviment d'Alliberament Nacional Basc, segons els quals l'aposta política actual no hauria de tenir límits i l'esquerra abertzale hauria d'estar a la mateixa altura i nivell que la decisió presa per ETA.

La nova etapa institucional basca podria ser qualificada com l'etapa d'integració democràtica d'un sector de la població basca que des de la transició política no ha acceptat les regles del joc establertes. Això no obstant, el punt de partida d'aquest col·lectiu per a la integració democràtica no és l'acceptació del marc establert, sinó la seua superació per avançar cap a noves cotes de sobirania. Ibarretxe i el PNB són conscients que el suport d'EH, a més de no ser "un xec en blanc" en matèria programàtica, implicarà al-

guna cosa més que el mer desenvolupament estatutari, de manera que la consolidació del nou context de cohabitació nacionalista provocarà el que alguns ja han batejat com la "radicalització del PNB". Els diferents ritmes que uns i altres volen conferir al nou procés poden ser un dels esculls principals en aquesta cohabitació nacionalista. L'esquerra abertzale no sembla disposada a deixar que el procés es continue dilatant, i exigirà al PNB un grau de compromís amb els acords de Lizarrar que podran crear més que una disfunció interna en el si del PNB.

EA, d'altra banda, s'ha erigit en l'àrbitre de la nova situació. Amb tan sols sis diputats en el Parlament de Vitòria, ha esdevingut una formació clau de la nova governabilitat, en un pont transitable per als nacionalismes de les dues ribes. Els resultats electorals d'IU-EB situen aquesta formació en una posició de clar desavantatge per afrontar el nou context amb una certa autoritat, fet que han rebut amb desànim fins i tot alguns sectors nacionalistes. Perquè un dels principals èxits de Lizarrar era que el component democràtic i plural s'imposava per damunt del component nacionalista.

Per Nadal, a casa. És el lema de l'associació de familiars de presos bascos, Senideak, per instar el govern espanyol i les autoritats polítiques a posar fi a la política de dispersió dels prop de 600 presos polítics bascos. Des de fa unes quantes setmanes un centenar de presos bascos manté l'enèsima vaga de

fam, vagues iniciades quan es va posar en pràctica la política de dispersió el 1987. El seu objectiu és el mateix que des de fa onze anys han anat denunciant milers de persones als carrers bascos: el compliment de la llei en matèria penitenciària i, per tant, el trasllat a presons basques, com també la posada en llibertat d'aquells presos que ja han complert les tres quartes parts de la seua condemna, que sobrepassa el centenar. El termini fixat per les diferents entitats socials i polítiques és aquest cap d'any, i en el cas que no es produeix cap moviment en aquest sentit, potser el mateix PNB prendrà la iniciativa política per convocar una manifestació multitudinària a començament de 1999. En la darrera manifestació del passat 28 de novembre, a la qual no es va sumar oficialment el PNB, ja ho va advertir: "esperarem fins a final d'any, i si no passa res ens veurem al carrer", van insinuar.

Aquest fet marcarà la temperatura de l'avanç del procés de pau i es convertirà en qüestió capital sobretot per al Moviment d'Alliberament Nacional Basc. Ja existeix un aval parlamentari, tant del Parlament basc com del Congrés dels diputats, i la treva ja entra en el seu tercer mes i va deixant el govern d'Aznar cada vegada amb menys arguments que justifiquen la seua política. En l'àmbit de la política basca es considera que una dilació en matèria de presos demostra que falta voluntat per fer avançar el procés de pau. "Cap tipus de pressió o de moviment afectarà la polí-

Cultura Joventut

ARXA D'ALBERGS DE CATALUNYA

Gaudeix de la neu al millor preu

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
Secretaria General de Joventut
Turisme Juvenil de Catalunya, S.A.

LA SEU D'URGELL La Valira Tel. 973 35 38 97	SALARDÚ Era Garona Tel. 973 64 52 71	LES Mataborbós Tel. 973 64 80 48	LA MOLINA Mare de Déu de les Neus Tel. 972 89 20 12
NÚRIA Pic de l'Àliga Tel. 972 73 20 48	PLANOLES Pare Figuera Tel. 972 73 61 77	TELÈFON INFORMACIÓ I RESERVES 93 483 83 63	

FOR CONSULTAR

tica penitenciària, solament ho faran els avanços en el procés de pau", va dir Aznar el 6 de desembre passat, en unes declaracions que algunes fonts qualificaren com un nou intent del president espanyol de posar els bous darrere del carro. La nova dinàmica de tensió i d'amenaques a regidors populars que ha posat en marxa l'esquerra abertzale pot condicionar el debat actual i perjudicar els objectius perseguits.

Assemblea de municipis bascos. La denominada assemblea de municipis bascos és una de les estratègies polítiques principals des que Herri Batasuna va girar en rodó el passat mes de setembre, després de la creació de l'agrupació d'electors Euskal Herritarrok (EH) i de la signatura de Lizarraga-Garazi. Algunes fonts han vinculat aquesta nova plataforma a la necessitat d'HB de trobar un ressort que justifiqui el nou tomb estratègic.

L'assemblea de municipis, si arriba a crear-se, consistiria en un nou fòrum en què es pretén integrar els municipis del conjunt d'Euskal Herria, dividida en tres ens administratius: la Comunitat Autònoma Basca, la Comunitat Foral Navarra i Iparralde. El seu objectiu seria la creació d'un organisme que supere la històrica divisió i simbolitze la unitat dels territoris bascos; que aprofundesca en els problemes comuns, la normalització de l'euskara, l'educació, aspectes socioeconòmics i que acoste als ciutadans les realitats dels diferents territoris. És a dir, una institució alternativa que funcione amb una perspectiva nacional. La iniciativa, encara sense desenvolupar ni concretar, es trobarà, tanmateix, amb una fotografia territorial molt desigual. En el cas de la Comunitat Autònoma Basca -sempre que PNB i EA s'hi sumen-, obtindria una majoria quasi aclaparadora de municipis, mentre que a Navarra i Iparralde el nombre de membres actius d'aquesta assemblea seria molt minoritari. PNB i EA han rebut amb cautela aquesta proposta i tot indica que solament s'hi sumaran si els convenç el caràcter que EH-HB li vulga donar.

Iñaki Gorostidi (Sant Sebastià)

ESCAC AL BRUT

MÉS DE
100 ANYS
ELABORANT
JUGADES
MESTRES

UN BON CAVA NO S'IMPROVISA

CAVAS HILL
PRODUCCIÓ LIMITADA | NUMERADA

<http://www.troc.es/cavashill> E-mail: cavashill@troc.es